

Maatilojen pärjääminen eri skenaarioissa - Ilmasto- ja energiapolitiikka maataloudessa -

ILVAMAP-hanke

”Myrskyt ja muuttuva politiikka – miten varautua tulevaisuuden riskeihin maatilalla” -työpaja

Heidi Rintamäki

Heidi.rintamaki@mtt.fi

Esityksen sisältö

- Tutkimuksen tausta
- Asiantuntijapaneelin koostumus
- Tarkasteltavat skenaarit (maailmankuvat)
- SWOT - analyysin tuloksia
 - (tulevat myöhemmin, hankkeen päätyttyä)

Tutkimuksen taustaa

- **Lähtökohtana:**

- Valtioneuvoston ilmasto- ja energiastrategiassa esitetään kaikille sektoreille päästövähennystavoitteita.
- Maatalouden päästövähennyksiä tavoitellaan ennen muuta pellonraivauksen välttämisellä ja viljelykäytäntöjen muutoksella varsinkin turvemilla.

- **Tavoite:**

- Luoda ja testata hillintätoimien osalta vaihtoehtokartasto keskeisten toimien ja ohjauskeinojen vaikutuksista.
- Sen perusteella voidaan arvioida sitä, minkälaisia synnergioita tai ristiriitoja hillintätoimet tuovat maataloille ja toisaalta sitä, miten kiristyvät ilmasto- ja energiapoliittiset tavoitteet vaikuttavat Suomen maatalouteen ja sille asetettuihin erilaisiin tavoitteisiin.

Tutkimuksen taustaa

- **Tarkastelun kohteena on kolme skenaariota:**
 - **Baseline** skenaario noudattaa nykykehitystä ja muutoshalukkuus on melko vähäistä.
 - **Tiukka hillintä** skenaariossa tehdään puolestaan kaikki hillintätoimenpiteet mitä voidaan ja muutoshalukkuus on voimakasta.
 - **Energia ruoan ohelle** skenaariossa maatiloilla tuotetaan ruoan lisäksi uusiutuvaa energiaa kasvavassa määrin ja muutoshalukkuus on voimakasta.

Asiantuntijajapanneelin koostumus

Vastaajien perustiedot (n=29) f

Sukupuoli	nainen	10
	mies	19

Luokiteltu syntymävuosi 1940-1949 1

1950-1959 6

1960-1969 11

1970-1979 5

1980-1989 6

Työelämävuodet 1-5 vuotta 4

5-15 vuotta 6

15-25 vuotta 9

yli 25 vuotta 10

Osallistuminen maataloutta ja maaseutua koskevaan työhön

Päivittäin 17

Viikottain 7

Kuukausittain 3

Kerran vuodessa 0

En osallistu 2

Vastaajien perustiedot (n=29) f

Työtehtävät koskevat

pääsääntöisesti Paikallista tasoa 0

Alueellista tasoa 2

Kansallista tasoa 11

Kansainvälistä tasoa 6

Paikallista ja kansainvälistä tasoa 1

Kansallista ja kansainvälistä tasoa 5

Alueellista ja kansallista tasoa 1

Kaikkia paitsi paikallista tasoa 1

Kaikkia näitä tasoja 2

Tutkinto Opistoaste tai ammattikoulu 3

Ammattikorkeakoulu 2

Yliopisto 14

Lisensiaatti tai tohtorin tutkinto 10

Asuinpaikka Pääkaupunkiseutu 12

Muu kaupunkialue 6

Taajama-alue 3

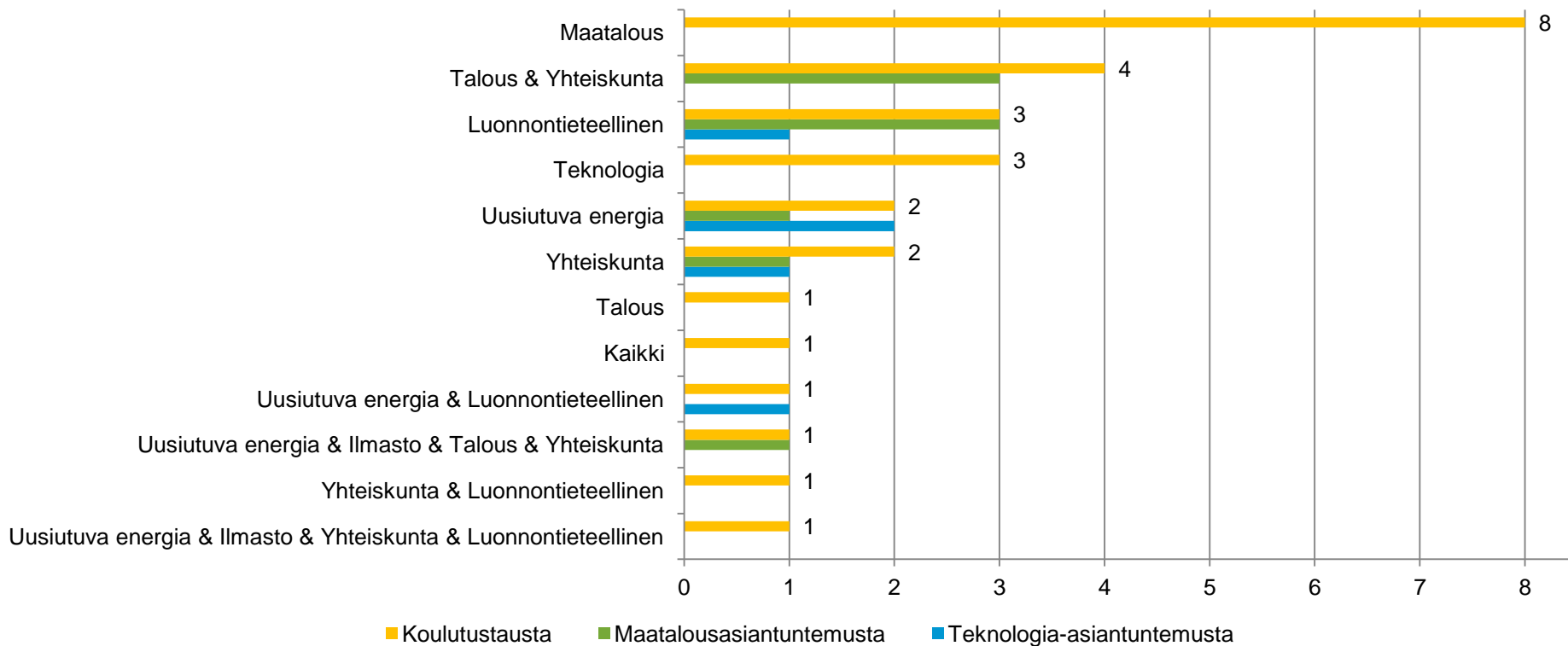
Maaseutu 7

Asiantuntijajapanneelin koostumus

Koulutustausta

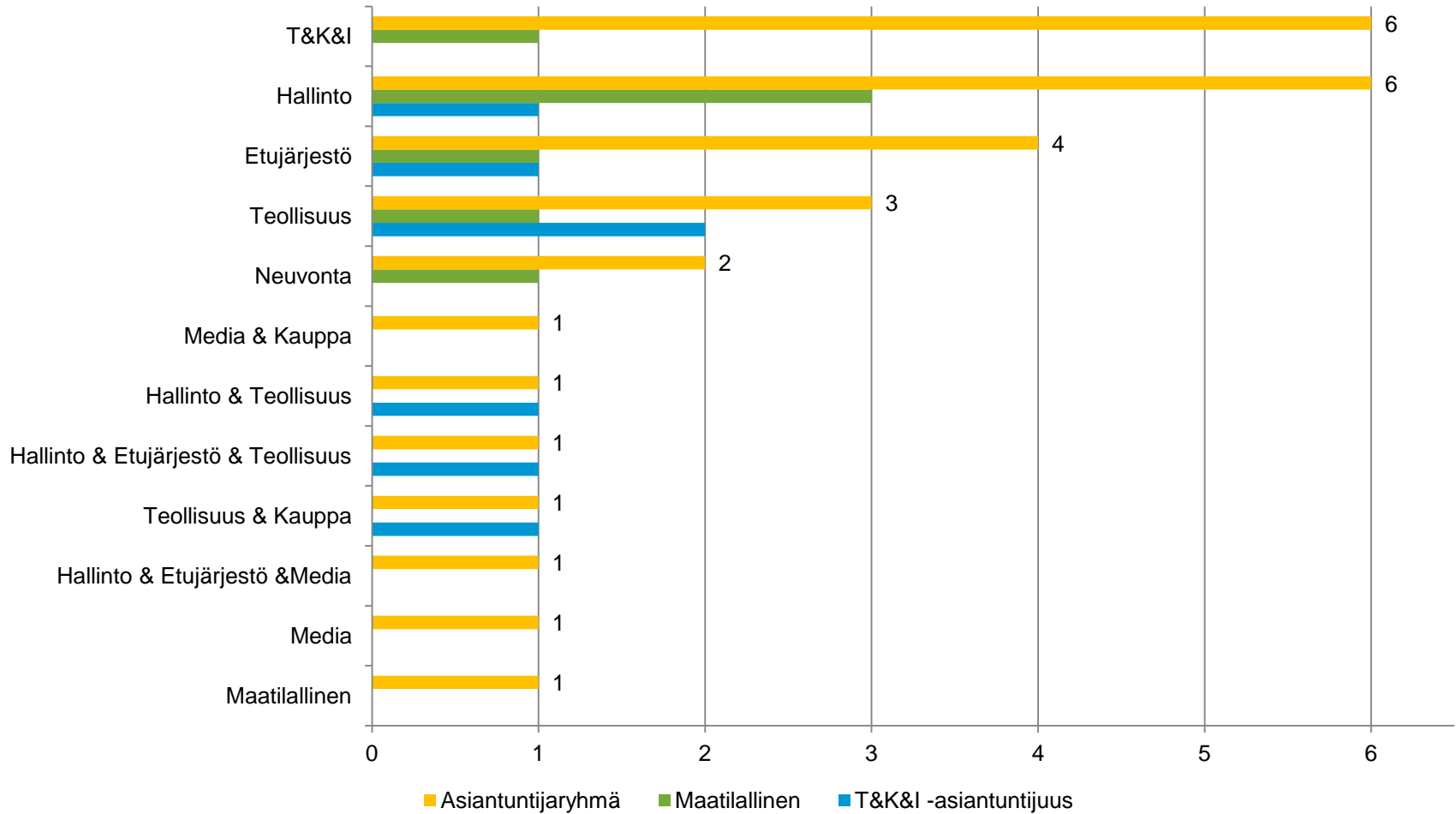
Vastaajaa

Asiantuntijajaneelin koostumus

Asiantuntijaryhmä

Vastaajaa

Ydinosaaminen vapaamuotoisesti

lypsylehmien ruokinta, johtaminen, palvelukehityksen johtaminen

suomalaiset kasvinviljelytilat, kasvintuotanto

kasvinviljely, puutarhatalous

kotieläintuotanto

eläinten ruokinta ja rehut, erityisesti nauta

peltokasvien tuotantotekniikka, maatalouden energian käyttö

maaseutu

peruna, öljykasvit, kestävä tuotanto, energiatehokkuus, energiapotentiaalit

luomu

kestävästi tuotettua ruokaa (esim. luomu- ja lähiruoka) markkinoiminen kuluttajille, kuluttajien ohjaus informaation keinoin kohti kestävämpää ruoankulutusta

biokaasu, elinkaariarviointi, biopolttoaineiden kestävyys

bioenergia, ympäristö, luonnonvarat, geenivarat, vesi

Biopolttoaineet, biokemia, maatalousekonomia, kasvinviljely

biokaasuteknologia laajasti sekä ympäristöasiat että liiketoiminta huomioiden

traktoreihin liittyvä teknologia, kasvinviljely

EU:n maatalouspolitiikka, energiapolitiikka, ympäristö- ja ilmestopolitiikka

kasvinviljely (luomu), maatalousteknologia, maatalouspolitiikka

maatalouden rakennekehitys, maatalouspolitiikka, tilatason päätöksenteko maatalousliiketalous

maatalous; poliittinen, markkinoiden, yhteiskunnallinen vaikuttavuus

eri politiikka-alueiden vaikutusten arviointi, erityisesti luonnonvarojen sekä ilmasto- ja energiapolitiikan alueella

vastaan energia- ja ilmestopolitiikan valmistelun vetämisestä TEM:ssä

uusiutuva energia ja ilmastonmuutos monitieteisesti

kansantalous, energia

maatalouden ympäristövaikutukset, elinkaariarviointi

maatalouden ympäristö- ja vesiensuojelu

ilmastonmuutoksen hillintä

näen suuren kokonaisuuden ja siltä pohjin arvioin myös maatalouden ja maaseudun tulevaisuutta

Skenaarioita erottavat tekijät pääpiirteittäin

Skenaarioita erottavat tekijät	Perusura	Tiukka hillintä	Energia ruuan ohelle
Perusidea	Nykykehitys ja CAP päätökset	Tehdään kaikki hillintätoimenpiteet mitä voidaan	Tuotetaan ruoan lisäksi uusiutuvaa energiaa
Keinovalikko	Vähemmän runsas, laajasti	Runsas, mutta fokuoitunut	Runsas ja laajasti kohdennettu
Muutoshalukkuus	Melko vähäinen	Voimakas	Hyvin voimakas
Yhteiskunnan tuki lyhyellä tähtäimellä	Nykyisen suuruinen	Nykyistä suurempi	Selvästi nykyistä suurempi
Alkuinvestoinnit	Nykyisen suuruisia	Nykyisiä suurempia	Selvästi nykyisiä suurempia
Yhteiskunnan tuki pitkällä tähtäimellä	Nykpäätösten mukainen	Nykpäätöksiä suurempia	Nykpäätöksiä pienempi
Kehityksen pääasiallinen ajuri	Globalisaatio	EU:n ilmastopoliitikka	Monipuolinen yrittäjyys
Teknologian pääasiallinen ajuri	Maatalouden tuottavuus	Päästöjen hillintä	Uusiutuva energia

Skenaarioita erottavat tekijät Keinovalikko	Perusura	Tiukka hillintä	Energia ruuan ohelle
	Vähemmän runsas, laajasti	Runsas, mutta fokusoitunut	Runsas ja laajasti kohdennettu
	Monivuotisten nurmien lisääminen etenkin eloperäisillä mailla	Rajoitetaan eloperäisten maiden alan kasvua pellon raivauskiellon sekä pellon hankinnan ja tilusjärjestelyiden ohjauksen avulla.	Bioenergiatuki kytketään päästökaupan hintatasoon.
	Kotieläintilojen lannan hyvät käsittelymenetelmät	Tilat, joilla on eloperäisiä maita veloitetaan laittamaan ne pääsääntöisesti monivuotisille nurmille.	Peltomaan- ja metsänomistajille tarjotaan hiilensidontakorvauksia.
	Peltoalan säilyttäminen hyvässä kunnossa	Kotieläintilojen tulee tarkentaa ja muuttaa ruokintaa.	Biokaasutukseen, eloperäisillä mailla, kasvatettua monivuotista nurmea varten muodostetaan tuki.
	Peltojen perusparannuksista huolehtiminen	Lannankäsittelystä tulee huolehtia hyvin.	Pientuottajien uusiutuvaan energiaan perustuva sähköntuotanto laitetaan ostovelvoitteen piiriin ja ylijäämä sähkö nettolaskutukselle.
	Hyvät viljelytavat	Maatilakokoluokan biokaasutuotanto laajenee kohdennetumman investointituen ansiosta.	Samalla pientuottajilla on mahdollisuus saada sähkön syöttötariffi uusiutuvaan energiaan perustuvasta sähköntuotannosta.
	CAP 2014 - 2020 Viherryttämistoimenpiteet: Ekologiset alueet Monivuotiset nurmet Viljelyn monipuolistaminen		<p>Investointitukea nostetaan biokaasu-, aurinko-, tuuli-, vesi- ja maalämpöinvestoinneissa.</p> <p>Biopohjaisten polttoaineiden kysynnän vahvistumiseksi luodaan esimerkiksi biopolttaineiden alv-huojennus.</p> <p>Uusiutuvan energian kasvuyrityksille tarjotaan verohuojennuksia pääomasijoituksille.</p>

SWOT- analyysi lyhyesti

- Eri skenaarioita on tarkasteltu ja pohdittu SWOT – analyysin avulla.
- SWOT – lyhenne tulee englanninkielisistä sanoista *strenghts* (S), *weaknesses* (W), *opportunities* (O) ja *threats* (T).
- Tämän nelikenttämatriisin pohjalta voidaan tehdä päätelmiä, miten
 - **vahvuuksia** voidaan käyttää hyväksi saavuttamaan tavoitteet
 - **heikkoudet**; haitalliset seikat tavoitteen saavuttamiselle, muutetaan vahvuuksiksi
 - tulevaisuuden **mahdollisuuksia** hyödynnetään tavoitteen saavuttamiseksi
 - kuinka **uhkiin**, joita on vältettävä, varaudutaan ja vältetään
- **Vahvuudet ja heikkoudet** kytkeytyvät tarkasteltavien ilmiöiden **sisäisiin ominaisuuksiin** (tilan sisäisiin)
- **Mahdollisuudet ja uhat** edustavat enemmän **ulkoisia tekijöitä**, kuten tekniikkaa, politiikan keinoja, sosiaalisia muutoksia, lainsäädäntöä, trendejä jne.

SWOT - analyysin tuloksia

- SWOT-analyysin tulokset tulevat ilmase.fi sivuille ILVAMAP-hankkeen päätyttyä

Kiitos!